

Luterilais-helluntailainen neuvottelukunta kristillisestä kasteesta:

16.4.2018

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Suomen helluntaiherätyksen oppikeskustelujen (1987-89) päätösasiakirjassa todettiin kokoavasti: ”Laajasta yhteisestä pohjasta huolimatta osapuolten edustamien yhteisöjen välillä on suuria eroja etenkin toimituksia, sakramenteja sekä kirkko ja seurakuntaoppia koskevissa kysymyksissä. Niiden pelkkä luetteleminen ei kuitenkaan anna oikeaa kuvaa tilanteesta. Kysymyksessä on kaksi erilaista kristillistä tulkintatraditiota, joissa Jumalan toiminta maailmassa nähdään eri tavoin.”

Lausuma on totta edelleen. Voidaan kuitenkin havaita myös keskinäisen ymmärryksen vahvistuneen kuluneiden 30 vuoden aikana. Koska keskinäiset erot jo perinteisesti kiteytyvät kastekäsitykseen, on syytä jatkaa keskustelua siitä, miten voisimme vahvistaa toisten näkökohtien yhteistä kristillistä ymmärtämistä. Onhan kaste keskeinen koko kristillisen uskon ja kristityn identiteetin kannalta. Tämä yhteenveto, joka pyrkii ilmaisemaan luterilaisten ja helluntailaisten kastekäsityksen niiden nykyisen opetuksen pohjalta aiempaa kattavammin, perustuu neuvottelukunnan parissa vuosina 2014-2017 käytyihin keskusteluihin.

Luterilaiset ja helluntailaiset yhdessä kristillisestä kasteesta:

1) *Pelastuksen perustana on Jumalan armo Jeesusessa Kristuksessa, jonka ihminen ottaa uskon kautta vastaan (hell. UP 7, lut. CA 9).¹ Kasteen perustana on ylösnousseen Kristuksen kuolema ja ylösnousemus.² Vanhurskauttaminen on Jumalan teko, jossa syyllinen ihminen julistetaan Kristuksen tähden syyttömäksi ja Kristuksen pyhyys ja vanhurskaus luetaan ihmisen hyväksi. Ihminen ottaa sen vastaan uskolla, jonka Jumala vaikuttaa.³ Aitoa uskoa seuraavat hedelmät. Uuden elämän luonne on erityisesti Kristuksessa pysymistä.⁴*

Luterilaisille kaste ”...on välttämätön pelastukseen ja ... Jumalan armo annetaan kasteen välityksellä. Lapset tulee kastaa, jotta heidät kasteen kautta annettaisiin Jumalan huomaan ja näin otettaisiin Jumalan armoon” (CA 9).

Helluntailaisetkin näkevät kasteen liittyvän olennaisesti Uuden testamentin pelastusoppiin (UP 7). Jumala synnyttää uudesti ihmisen tämän otettua evankeliumin uskossa vastaan, minkä jälkeen ihminen voidaan ja hänet tulee kastaa (Ap.t. 10). Helluntailaiset painottavat kasteessa enemmän ihmisen tiedostettua uskoa kuin luterilaiset, jotka kastavat myös sylilapsia. Molempien mukaan kaste tapahtuu seurakunnan keskellä ja valtuuttamana.

---

¹ UP = Suomen helluntaiseurakuntien Uskon pääkohdat 2014 (www.suomenhelluntaikirkko.fi/tunnustus_ja_opetus_2), CA = Augsburgin tunnustus 1530 (www.tunnustuskirjat.fi/augstunn.html)

² Päätösasiakirja. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Suomen helluntaiherätyksen viralliset oppineuvottelut 1987–1989, 14 (www.sakasti.evl.fi/oppikeskustelut).

³ Päätösasiakirja, 20.

⁴ Päätösasiakirja, 20.

2) *Kaste on ylösnousseen Kristuksen asettama toimitus.* (Matt. 28:18–20, lut. KO 34⁵, hell. UP 7).

Luterilaisille kaste on yksi armonvälineistä, joita ovat Jumalan sana ja sakramentit. Kaste on vaikuttava pelastuksen lahjojen välittäjä (1 Piet. 3:21) Pyhän Hengen sanan ja sakramentin kautta herättämän vanhurskauttavan uskon kautta (CA 5). Kaste liittyy Kristuksen ja hänen kirkkonsa yhteyteen.

Helluntalaisille kaste ”liittyy olennaisesti Uuden testamentin pelastus- ja seurakuntaoppiin” ja vahvistaa pelastuksen lahjojen merkityksen. Pelastuksesta päästään osalliseksi Jumalan sanan välityksellä uskon, vanhurskauttamisen ja Pyhän Hengen osallisuuden kautta (UP 7).

3) Kristillinen kaste on yksi kerran elämässä suoritettava toimitus eikä oikein toimitettua kastetta ole syytä toistaa.⁶ Oikein toimitettu kaste ymmärretään perinteissämme eri tavoin.

4) *Kaste liittyy kristityn seurakunnan, Kristuksen ruumiin, yhteyteen ja siinä vaikuttaa Jumala* (KO 35, UP 7, Päätösasiakirja 14-15).

5) *Kristillinen kaste tulee toimittaa vettä käyttäen Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen* (KO 34, UP 7).

6) *Helluntalaiset toimittavat kasteen upotuskasteena* (UP 7), ja se on myös luterilaisille mahdollinen, vaikka yleensä kaste toimitetaan vaelukasteena.

7) *Molemmat tähdentävät evankeliumin julistamisen ensisijaisuutta kasteen yhteydessä.*

Luterilaiset korostavat Jumalan sanan liittymistä aineeseen (KO 34) ja helluntalaiset evankeliumin julistuksen synnyttämän uskon merkitystä (UP 7).

8) *Usko ja kaste kuuluvat yhteen.*

Helluntalaisille usko merkitsee tässä yhteydessä henkilökohtaista suhdetta Jumalaan: ”Uskon kautta syntynyt Kristus-yhteys ja kaste liittyvät olennaisesti yhteen ... kaste seuraa ihmiselle lahjoitettua uskoa”. (UP 7)

Luterilaiset painottavat sitä, että yksilön usko ja kirkon yhteinen usko kuuluvat yhteen. Kastettu kastetaan apostolisessa uskontunnustuksessa yhteisesti lausuttuun kirkon uskoon kolmiyhteiseen Jumalaan ja hänen pelastustekoihinsa, johon kastettu osaltaan liittyy: ”Pyhä Henki synnyttää meidät uudesti ja lahjoittaa meille uskon, jolla voimme tarttua kasteen lupauksiin” ... ”Kirkon yhteinen usko tukee meitä myös silloin, kun oma usko horjuu” (KO 35, KO 12).

9) *Kun varttunut henkilö kastetaan, häneltä edellytetään henkilökohtaista uskoa.*⁷

---

⁵ KO = Katekismus, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kristinoppi 1999 (www.katekismus.fi).

⁶ Päätösasiakirja, 14.

⁷ Päätösasiakirja, 15.

10) *Kaste ei liity vain yksittäiseen hetkeen, kastetapahtumaan, vaan se tulee ymmärtää osana kristityn elämän kokonaisuutta, osana kristillistä initiaatiota, johon liittyvät kristillinen kasvatus, opetus ja julistus sekä ehtoollinen osana seurakunnan yhteydessä elämistä.*

Kristitty on Kristuksen ruumiin ja Jumalan kansan jäsen sekä Pyhän Hengen temppeli (1. Kor. 12:12; 1. Piet. 2:9–10; 1. Kor. 6:19).

11) *Kastettuja kutsutaan elämään Kristusta seuraten ja päivittäisessä parannuksessa.*

Luterilaisen käsityksen mukaan ”Kaste velvoittaa luottamaan yksin Kristukseen ja elämään hänen esimerkkinsä mukaisesti. ... Kun turvaudumme kasteen armoon, meidän ei tarvitse omin voimin tehdä parannusta. Pyhä Henki kitkee meistä joka päivä itsekkyyttämme ja herättää meissä uutta uskoa ja rakkautta” (KO 36). Helluntailaiset toteavat, että ”Kaste merkitsee syntisen elämäntavan taakse jättämistä, osallistumista kristilliseen kilvoitukseen ja palveluun” (UP 7). Helluntailaiselle kaste julistaa uskoa ja osallisuutta Kristuksen kuolemaan vanhan elämän hautaamisena ja askeleena uuteen elämään.

12) *Voimme luterilaisina ja helluntailaisina yhdessä tunnustaa sellaisen kasteen, jonka kristillisen uskonsa tunnustanut, aiemmin kastamaton on saanut ja joka on toimitettu upotuskasteena Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.*

Jäljelle jäävät erot:

1) *Helluntailaisen näkemyksen mukaan sylilapsen kaste ei ole oikea kaste, eivätkä luterilaiset hyväksy lapsena kastetun uudelleen kastamista. Luterilaiset hyväksyvät vedellä kolmiyhteisen Jumalan nimeen toimitetun kristillisen kasteen eli myös helluntailaisten toimittaman kasteen.*

Helluntailaiset eivät tunnusta kastetta, jota ei ole edeltänyt tiedostettu usko, joten he eivät tunnusta sylilapsena luterilaisessa kirkossa valelukasteella kastettuja (UP 7).

Luterilaiset pitävät tärkeänä tietoista uskoa Jeesukseen Kristukseen, mutta painottavat kasteen ja uskon olevan Jumalan teko ja kasteen liiton olevan tarjolla kaikille, myös vastasyntyneille (Mark. 10:13–16), KO 35). Siksi luterilaiset kastavat myös pieniä lapsia uskontunnustuksen mukaiseen kristilliseen uskoon ja sen lupauksen omistamiseen Kristuksen ja hänen kirkkonsa yhteydessä.

Luterilaiset tulkitsevat Raamatussa kerrottujen ”perhekunnan” (Ap.t. 16:15, 16:33, 1. Kor. 1:16) kasteiden merkinneen koko perhekunnan eli myös sylilasten kastamista. Luterilaiset liittyvät jo varhaiskirkossa yleiseen käsitykseen, jonka mukaan pienet lapset, jotka eivät vielä osaa puhua, kasteetaan yhdessä aikuisten kristittyjen kanssa. Helluntailaiset taas katsovat uskovien kasteen olleen vallitseva käytäntö Uuden testamentin aikoina ja varhaisessa kirkkohistoriassa.

Helluntailaiset liittävätkin lasten evankeliumiin (Mark. 10:13–16) ajatuksen lasten siunaamisesta: Evankeliumeissa kerrotaan, kuinka Jeesus otti lapsia syliin ja siunasi heitä. Tämän esimerkin mukaisesti esimerkiksi seurakunnan pastorit tai vanhimmat siunaavat sylilapset. Näin vanhemmat tunnustavat tarvitsevansa seurakunnan esirukousta ja luovuttavat lapsen Jumalan käsiin.

2) *Luterilaisille kaste on alku kristittynä elämiselle seurakunnan yhteydessä. Kastetulle lahjoitetaan usko, jolla hän voi ottaa kasteen lahjan vastaan: ”herääminen” ja ”uskoon tuleminen” ovat paluuta kasteen armoon (KO 35, 36).*

Helluntailaisten mielestä Jumalan vaikuttaman henkilökohtaisen uskon tulee edeltää kastetta. ”Kastetut uskovat liitetään paikalliseen uskovien yhteyteen eli seurakuntaan.” (UP 7)

3) *Luterilaisten mielestä kasteessa pestään synnit pois; se on sakramentti eli armonväline ja pelastukselle välttämätön (KO 35, CA 9).*

Helluntailaisten mukaan anteeksianto ja vanhurskauttaminen kytkeytyvät Jumalan sanan herättämään uskoon, joka edeltää kastetta. ”...kaste itsessään ei pelasta vaan toimii syntyneen uskon tunnustuksena.” (UP 7)

4) *Luterilaisen käsityksen mukaan ihminen on kasteessa passiivinen ja vastaanottavainen; helluntailaisen käsityksen mukaan ihminen on Sanan ja Hengen aktiivoina: kaste on ihmisen vastaus Jumalan tekoon.*

5) *Luterilaisten mielestä kasteen sakramentti synnyttää uudesti (KO 35). Helluntailaisille kaste Kristuksen asettamana toimituksena on Jeesukseen tunnustautumisen vahvistamista (UP 7).*

6) *Luterilaisuudessa kasteen toimittaa pappi (KJ 2:13) – pois lukien hätäkaste, jonka voi toimittaa jokainen kirkon jäsen (KJ 2:14). Helluntailaisuudessa kasteen toimittavat vanhimmat ja pastorit tai heidän valtuuttamansa henkilöt.*

7) *Luterilaisesta näkökulmasta kaste ja usko kuuluvat yhteen kristillisessä elämässä. Siksi kristittyjen yhteyden rakentamiseen kuuluu luterilaisen käsityksen mukaan pyrkimys tunnustaa toisen kristityn kaste. Olemme kiitollisia siitä, että yhteistä pohjaa on entistä enemmän saavutettu sitä kautta, että olemme tässä voineet yhdessä tunnustaa uskonsa tunnustaneen ja upotuskasteella kastetun ennen kastamattoman kasteen.*

Tavoitteena on helluntailaisesta näkökulmasta katsottuna ollut ymmärtämisen lisääminen. Kasteen vastavuoroinen tunnustaminen ei ole anabaptistiseen traditioon kuuluvan liikkeen tavoite, koska jos helluntailaisuus hyväksyisi sylilapsen kasteen täysimittaisena kristillisenä kasteena, se luopuisi kasteologiastaan. *Helluntailaisesta näkökulmasta sylilapsena kastettu luterilainen voi kuitenkin olla todellinen kristitty.* Kristityksi tuleminen on helluntailaisten mielestä Jumalan arnoteko vastauksena julistetun evankeliumin uskomiseen.